

nami přejal veškeré skutkové podstaty cís. nařízení, jednak stanovil skutkové podstaty nové, cís. nařízení dosud cizí. Co trestů se týče, jsou tyto vesměs přísnější a to zejména i při skutkových podstatách, jež beze změny převzaty z cís. nařízení. Při těchto posléz řečených trestních činech zůstává tudíž skutková podstata táž, aťsi čin spáchán byl před působností či za působnosti zákona. Nebylo proto závady, by zákon tyto činy trestné, jež za týchž podmínek již dle cís. nařízení čís. 131/17 ř. z. trestnými byly a za týchž podmínek i dle zákona čís. 568/19 sb. z. a n. trestnými zůstaly, nepřikázal v § 30 zákona čís. 567/19 sb. z. a n. pravomoci soudů lichevních i tehdy, byly-li spáchány přede dnem působnosti zákona, avšak po 28. říjnu 1918. Má tudíž ustanovení § 30 zákona čís. 567/19 sb. z. a n. ráz pouhého předpisu o příslušnosti, jež ohledně trestných činů, jež za týchž předpokladů byly již trestnými dle cís. nařízení č. 131/17 ř. z., přesunuje se na soudy lichevní. Neustanovuje se však § 30 a nebylo zajisté úmyslu, by stanovena byla zpětná působnost zákona č. 567/19 sb. z. a n., obsahujícího veskrze jen předpisy procesuální, i v ohledu materielně právním, tedy v otázce, jež do rámce tohoto zákona vůbec nepatří. Nelze proto vykládati ustanovení § 30 zákona čís. 567/19 sb. z. a n. tak, že by v roucho nových nebo pozměněných skutkových podstat slušelo se vtěsnati i činy, spáchané v době, kdy tyto skutkové podstaty vůbec nebo tak, jak jsou nyní, nebyly ještě zákonem stanoveny. Otázka materielně-právní zpětné působnosti nových předpisů patřila do zákona čís. 568/19 sb. z. a n. a došla tam skutečně rozřešení v § 25. Tento zákonný předpis stanoví zcela ve shodě se zásadou, vytčenou v čl. IX. uvoz. pat. k trest. zákonu (čl. XI., uvoz. pat. k voj. tr. zák. a § 2 uher. tr. zákona), že trestné činy, spáchané před působností zákona, jichž skutková podstata převzata beze změny z práva dřívějšího, trestají se dle předpisů plativších v době spáchání (§ 25 zákona, č. 568/19 sb. z. a n.) a contrario v souvislosti s § 30 (1) zákona čís. 567/19 sb. z. a n.). Soustřeďují se proto předchozí úvahy v těchto právních větech:

1. trestné činy, jichž skutková podstata i vedle obsahu zákona č. 568/19 sb. z. a n. zůstala táž, jak vymezena byla cís. nařízením čís. 131/17 ř. z., patří, i když spáchány byly před působností zákona čís. 567/19 sb. z. a n., avšak po 28. říjnu 1918 k pravomoci soudů lichevních, podléhají však až na výjimku, stanovenou v § 25 zákona čís. 568/19 sb. z. a n., trestům, určeným v cís. nařízení čís. 131/17 ř. z.

2. k činům trestným, jež staly se jimi teprve rozšířením skutkových podstat cís. nařízení čís. 131/17 ř. z. nebo vytčením zcela nových skutkových podstat v zákoně čís. 568/19 sb. z. a n., shora zmíněná přechodní ustanovení vůbec se nevztahují, činy ty zakládají nově vytvořené skutkové podstaty jen, byly-li spáchány po působnosti zákona čís. 568/19 sb. z. a n.

Ježto pak skutková podstata přestupku předražování, pokud se týče přečinu řetězového obchodu přešla s cís. nařízením čís. 131/17 ř. z. beze změny do zákona čís. 567/19 sb. z. a n., spadá trestní věc, o kterou se tuto jedná, pod shora uvedený bod 1.

Čís. 116.

K pojmu »skutečného násilného vztažení ruky« po rozumu § 81 tr. zák.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1920, Kr. I 464/20.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Josefa R. do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 22. srpna 1919, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí dle § 81 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje proti rozsudku důvod zmatečnosti dle č. 9 a) § 281 tr. ř., majíc za to, že ve zjištěném jednání obžalovaného nespočívá skutková podstata § 81 tr. z. pro nedostatek skutečného násilného vztažení ruky nebo nebezpečné pohrůžky. Dle zjištění rozsudku uchopil obžalovaný v okamžiku, kdy četnický strážmistr C. chystal se složit s vozu zabavené maso, otěže, práskl do koně a odjížděl. C. běžel za ním, chytil koně v předu za uzdu a volal několikrát na obžalovaného, by koně zastavil. Obžalovaný však neuposlechl, nýbrž i pak ještě, když byl četník koně rovněž ujal za otěže, by jej zadržel, švihal koně bičem, takže četník, poněvadž povoz jel těsně při kraji silnice, uveden byl v nebezpečí, býti shozen do příkopu, a byl proto konečně nucen, by ušel tělesnému zranění, ustati od svého úmyslu a koně pustiti, načež obžalovaný ujel. Tento zjištěný stav skutkový ospravedlňuje úplné odsouzení obžalovaného pro zločin dle § 81 tr. z. Stížnost zmateční uznává sama, že se k naplnění pojmu skutečného násilného vztažení ruky na osobu § 68 tr. z. ve výkonu služby chráněnou nevyžaduje, by byl obviněný svojí rukou se chopil těla osoby vrchnostenské. Má-li však dále za to, že stačí, ale na druhé straně při nejmenším se vyžaduje, by pachatel vztáhl na vrchnostenskou osobu vskutku svou ruku nástrojem, který v ní drží, nevyčerpává tím z daleka veškerých pojmových možností spáchání zločinu dle § 81 tr. z. Dle ustáleného výkladu shora vytčené náležitosti řečené skutkové podstaty nevyžaduje se k ní přemožení osoby vrchnostenské (vis absoluta), nýbrž stačí vis compulsiva, jež nemusí dále býti vis corpore corpori data. Trestný moment spočívá v použití násilí, nikoli v násilném vztažení ruky jako takové. Nemůže tedy použitelnosti § 81 tr. z. býti na závalu, že zákon arci mluví o násilném vztažení ruky, že však obžalovaný při svém vzepření se četníkovi nedotkl se ho rukou ani tím, co v ruce držel. Úzce doslovný výklad, který by požadoval bezprostřední vztažení ruky, nehověl by duchu zákona. Předpokládá se arci násilí aktivní, to jest, je třeba, by bylo vynaloženo úsilí, mařící uplatňování vůle osoby vrchnostenské, a násilí to musí alespoň nepřímo směřovati proti osobě vrchnostenské. Všem těmto náležitostem jednání obžalovaného vyhovuje. Neboť, třeba obžalovaný ani rukou ani nástrojem v ruce drženým nedotkl se četníka, nestačí to k vyloučení řečené skutkové podstaty, jak za to má mylně zmateční stížnost, když je zjištěno, že obžalovaný pozitivní činností (popoháněním a šleháním bičem) uplatnil svou fysickou vládu nad koněm do vozu zapřaženým, by, užívaje koně, resp. jeho jím vyvolaného pohybu za prostředek násilí proti osobě četnickově, zmařil uplatnění se jeho vůle. Že vůle ta pak nesla se k dovršení výkonu služebního, a že tato okolnost obžalovanému

byla známa, není vůbec sporno. Jsou-li již takto dány všechny zákonné složky zmíněné skutkové podstaty na zjištěné jednání obžalovaného, stává se zbytečnou otázka v rozsudku in eventum řešená, špadal-li by čin obžalovaného pod pojem zločinu dle § 81 tr. z. také s hlediska veřejného násilí spáchaného na osobě vrchnostenské za účelem zmaření jejího úředního nebo služebního výkonu nebezpečnou polhrůžkou. Zmateční stížnost jest tedy bezdůvodna i slušelo ji zavrhnouti.

Čís. 117.

»Vrchností« míněny jsou v § 187 tr. zák. orgány veřejné správy, jimž obdobně jako soudům jest zvlášť uloženo, by s hlediska zachování veřejného řádu dbaly o bezpečnost majetku stíháním majetkových deliktů. Tohoto ručení zřizenci silniční správy ohledně odcizení hromádek štěrku nemají.

(Rozh. ze dne 22. ledna 1920, Kr. I 477/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Josefa a Antonína B. do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 1. září 1919, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem krádeže dle §§ 171, 174—II a) tr. z., a vynesl rozsudek osvobozující.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že cestař Josef B. a dohlížitel Václav S. shledali na dvoře obžalovaných, kteří před tím byli přistiženi při nakládání štěrku na říšské silnici, dvě hromady drobného a hrubého štěrku, že rozkázali obžalovaným tento štěrk vrátiti na místo, odkud jej byli odcizili, a že tito tak i učinili. Beztrestnost krádeže z důvodu účinné lítosti dle § 187 tr. z. pokládal nalézací soud za vyloučenu proto, že B. a S., již zvěděli o provinění obžalovaných dříve, než tito škodu napravili, jsou přísežnými zřizenci státního dozoru nad silnicí, jimž náleží udržovati a střežiti materiál potřebný ku štěrkování erárních silnic a že pro tuto jejich vlastnost služební dlužno jim přiznati povahu osob vrchnostenských dle § 187 tr. z. Proti tomuto náhledu uplatňují stěžovatelé důvod zmatečnosti č. 9 b) § 281 tr. ř. tvrdíce, že cestaři nejsou vrchností ve smyslu § 187 tr. z. a že účinná lítost i beztrestnost krádeže nastala vrácením štěrku před zpravením okresního hejmanství o krádeži silniční správou. Stížnost jest v právu. Nesmíť se vrchnostenská osoba, již má na mysli § 68 tr. z., zaměňovati s vrchností po rozumu § 187 tr. z. Oba pojmy se nikterak nekryjí. Pojem vrchnosti dle § 68 tr. z. je širší, jak již z výpočtu osob a úřadů v druhém odstavci tohoto paragrafu uvedených jest patrné, a míněny jsou tu slovem »vrchnost« všechny úřady a osoby vůbec, jež povolány jsou k tomu, by vykonávaly moc státní. Naproti tomu jest v § 187 tr. z. řeč jen o soudu a »jiné vrchnosti«. Z toho, že v tomto zákonném ustanovení jedná se o tom, jaký účinek jeví zpravení soudu neb jiné vrchnosti o spáchané krádeži neb zpronevěře, a že zákon staví »jiné